

Joensuun Perussuomalaisten valtuustoryhmän valtuustoaloite luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden toteutumisen helpottaminen

KV 16.08.2021

Joensuun Perussuomalaisen valtuustoryhmä jätti 16.8.2021 valtuuston puheenjohtalle valtuustoaloitteen luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden toteutumisen helpottamisesta.

Päätös:

Lähetettiin kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

KH 20.09.2021 § 379

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 23.8.2021 lähettää asian hallintopalvelujen valmisteltavaksi.

Perussuomalaisten Joensuun valtuustoryhmä on jättänyt 16.8.2021 valtuustoaloitteen, jossa kirjoitetaan, että luottamushenkilöillä on pääsy asiakirjoihin samalla tavalla kuin kenellä tahansa Joensuun julkisten verkkosivujen kautta. Tietosuojasyistä mm. pöytäkirjojen näkyminen, on jouduttu rajoittamaan yhteen vuoteen. Kaikki laajempi tiedonhaku täytyy kierrättää kirjaamon kautta tietopyyntöinä. Olisi huomattavasti käytännöllisempää, jos valtuutetuilla olisi suoraan pääsy asianhallintajärjestelmään sekä lukuoikeus niihin asiakirjoihin, jotka ovat luottamustehtävän hoitamisen kanalta olennaista.

Konkreettisena esimerkkinä hyötyä tästä olisi esimerkiksi valtuustoaloitteiden valmistelutyössä. Asianhallintajärjestelmään on kirjattu kaikki tehdyt aloitteet, jolloin luottamushenkilö voisi käydä etsimässä ja selaamassa vanhoja aloitteita itse. Näin helpotettaisi samalla virkahenkilöiden työtaakkaa.

Vastauksena valtuustoaloitteeseen todetaan seuraavaa:

Joensuun kaupungilla on käytössä Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmä, joka on tarkoitettu asioiden valmistelua, päätöksentekoa ja arkistointia varten. Viranomaisella tulee olla tieto, miten sen tehtävien hoitoon liittyvät tiedot ja asiakirjat kertyvät ja miten ne etenevät organisaation työprosesseissa (Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019, Asetus viranomaisen toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta 1030/1999, Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019). Tähän edellä mainittuun viranomaisen velvollisuuteen vastataan käytössä olevalla Dynasty 10- järjestelmällä. Näin ollen Joensuun kaupunki toteuttaa Dynasty -asianhallintajärjestelmän avulla hyvää tiedonhallintatapaa. Asianhallintajärjestelmä yhdessä tiedonohjaussuunnitelman kanssa mahdollistaa siirtymisen sähköiseen arkistointiin ja sähköiseen asiointiin.

Asianhallintajärjestelmän puolella sen arvioiminen, mikä on kullekin luottamushenkilölle olennaista, on mahdotonta. Asianhallintajärjestelmän käyttö vaatii perehtyneisyyttä asianhallintaan, sen termeihin ja käytäntöihin. Joensuun kaupungin asianhallintatiimi, joka koostuu asianhallinnan ammattilaisista, vastaa kaupungissa asianhallintajärjestelmästä, sen käytöstä ja asioiden teknisestä valmistelusta. Tiimiläiset hakevat myös valmistelijoille ja muille tarvitseville asiakirjoja asianhallintajärjestelmästä kaupungin sisällä. Nykyisen tietoturvamäärityksen mukaan Dynasty 10 -järjestelmä toimii vain sisäverkoista tai suojattujen etäyhteyksien yli ja vaatii kaupungin henkilöstölle tarkoitetun joensuu.fi -päätteisen käyttäjätunnuksen. Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmän toimittajalla Innofactorilla ei ole tiedossa, että luottamushenkilöille olisi annettu pääsyä asianhallintajärjestelmään heidän asiakkaina olevissa kunnissa.

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen (GDPR) tarkoituksena on suojella luonnollisen henkilön oikeuksia ja vapauksia henkilötietojen käsittelyssä. Sitä on sovellettu EU-tasoisesti kaikessa henkilötietojen käsittelyssä 25.5.2018 lähtien. Uutena yleislakina toimii kansallinen Tietosuoja laki, jossa määritellään, miten tietosuoja-asetusta sovelletaan Suomessa.

Tietosuoja-asetus antaa rekisteröidylle uusia ja täsmennettyjä oikeuksia ja toisaalta rekisterinpitäjälle ja henkilötietojen käsittelijälle uusia velvollisuuksia. Henkilötietojen virheellisestä käsittelystä voidaan antaa huomautus, varoitus tai käsittelykielto ja viime kädessä rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä voidaan velvoittaa maksamaan vahingonkorvauksia rekisteröidylle, mikäli tämän tietoja on käsitelty turhaan, virheellisesti tai jos tiedot päätyvät asiattomien saataville.

Tietosuoja-asetusta sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkeen henkilötietojen käsittelyyn. Henkilötietojen käsittelyyn liittyvää lainsäädäntöä on laajasti myös erityislainsäädännössä, joka luonnollisesti täytyy huomioida varsinaisen tietosuojalainsäädännön - tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain - lisäksi.

Esityslistaan ja pöytäkirjaan sisältyy usein myös henkilötietoja, kuten tietoja asianosaisista. Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikenlaisia luonnollista henkilöä taikka hänen ominaisuuksiaan tai elinolosuhteitaan kuvaavia merkintöjä, jotka voidaan tunnistaa häntä tai hänen perhettään tai hänen kanssaan yhteisessä taloudessa eläviä koskeviksi.

Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta oikaisuvaatimus- tai valitusajan päättyessä. Henkilötietojen pitäminen tietoverkossa muutoksenhakuajan päättymisen jälkeen tulee perustua kunnan omaan tiedottamisintressiin eli hallintolain ja kuntalain säännöksiin, joiden mukaan kunnan on tiedotettava yleistä mielenkiintoa herättävistä asioista.

Kuntia on ohjeistettu pitämään henkilötietoja sisältävät kokousasiakirjat verkkosivuillaan vain tehokkaan tiedottamisen vaatiman rajoitetun ajan, ja on suositeltavaa poistaa ne viimeistään vuoden kuluttua niiden julkaisemisesta. Jos kokousasiakirjoissa ei ole henkilötietoja tai jos tällaisia tietoja on alkuperäisissä asiakirjoissa, mutta ne ovat toimitettu nettiversiosta pois, voidaan asiakirjoja pitää verkkosivuilla pidemmän ajan.

EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen voimaan tullessa ohjeistettiin kuntia vanhojen pöytäkirjojen ja henkilötietojen poistamiseen verkosta. Tuolloin kaupungissa käytössä olevan asianhallintajärjestelmän kautta henkilötietojen poistaminen tietoverkosta oli ongelmallista ja tästä syystä jouduttiin tekemään muutoksia pöytäkirjojen nähtävillä oloon. Voidaan todeta, että jos kunta poistaa henkilötiedot ilmoitusajan jälkeen tietoverkosta, kunta ei vastaa siitä, että tiedot ovat löydettävissä Google-hakukoneen kautta.

Joensuun kaupungin internet-sivuilla pöytäkirjat ovat nähtävissä kahden eri linkin alla. Tämä johtuu siitä, että Joensuun kaupunki otti käyttöön uuden Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmän syksyllä 2020. Toisesta linkistä löytyvät kokouspöytäkirjat syyskuusta 2019-30.8.2020 ja toisesta linkistä kokouspöytäkirjat 1.9.2020 alkaen.

Käytössä olevaan Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmään sisältyy mustaamistoiminto, jonka avulla internetissä julkaistuista pöytäkirjoista voidaan peittää sellaiset henkilötiedot, joihin ei sisälly tiedottamisintressiä. Koska henkilötietoja voidaan nyt suojata entistä paremmin, on pöytäkirjojen julkaisu-aika kaupungin internet-sivuilla 4 vuotta. Se on myös järjestelmätoimittajan määrittämä maksimiaika. Suomen kunnissa on käytössä erilaisia asianhallintajärjestelmiä ja sitä kautta myös kuntien pöytäkirjojen nähtävillä oloajoissa on eroja kuntien välillä. Pohjois-Karjalan kunnissa on käytössä Dynasty 10 -asianhallintajärjestelmä ja käytännöt ovat melko yhteneviä.

Lisäksi kokousten esityslistat, pöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset julkaistaan myös luottamushenkilöille tarkoitettussa Cloud Meeting -kokouspalvelussa, jonne julkaistaan myös salassa pidettävät päätökset ja liitteet sekä oheismateriaalit. Cloud Meeting -kokouspalveluun on tehty asetukset, joiden avulla palveluun kertyy

kullekin toimielimelle "päättöskirjasto" kokouspöytäkirjoista. Järjestelmään ei kuitenkaan saada julkaistua vanhoja, ennen järjestelmän käyttöönottoa tehtyjä päätöksiä ja pöytäkirjoja. Päättöskirjasto siis kasvaa sitä mukaa kuin päätöksiä tehdään. Cloud Meeting -kokouspalvelusta pöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset eivät poistu lainkaan.

Joensuun kaupunki haluaa palvella sekä kaupunkilaisia että luottamushenkilöitä tietopyyntöjen osalta mahdollisimman hyvin ja joutuisasti. Mikäli tarvittavaa julkista tietoa ei löydy kaupungin internet-sivuilla voi tietopyyntöjä kirjaamon kirjaamo@joensuu.fi lisäksi tehdä myös suoraan keskusarkistoon keskusarkisto@joensuu.fi. Lisäksi luottamushenkilöillä on oikeus julkisten tietojen lisäksi pyytää myös tietoja, joita hän toimessaan pitää tarpeellisena, jollei salassapitovelvollisuuksista muuta johdu. Usein asioiden etsiminen internet-sivuilla sekä myös kaupungin sisäisestä asianhallintajärjestelmästä on työlästä. Tietopyynnöllä asiakirjahallinnon ammatilliselle saa asiakirjan omaan sähköpostiin nopeasti. Tämä sama pätee myös valtuustoaloitteisiin. Valtuustoaloitteista on lisäksi olemassa vuosittaiset luettelot, jotka tuodaan tiedoksi hallintosäännön mukaan kaupunginvaltuustolle touko/kesäkuun kokouksessa.

Edellä kirjoitetun perusteella voidaan todeta, ettei luottamushenkilöiden pääsy asianhallintajärjestelmään ole tarkoituksenmukaista. Tämän sijaan pöytäkirjojen, viranhaltijapäätösten ja muiden asiakirjojen julkaisujen ulkoasua, laajuutta ja ryhmittelyä kaupungin internet-sivuilla voidaan tarkastella uudestaan. Esimerkiksi annettujen julkisten lausuntojen julkaisemista verkkosivuilla on toivottu ja jo pohdittu miten se voitaisiin järjestää.

Valmistelija: hallintopalvelut

Kaupunginjohtajan muutettu päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena Joensuun Perussuomalaisten valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen lisäyksellä, että valtuustosloitteet kootaan jatkossa nähtäville kaupungin kotisivuille ja selvitetään ohjelmatoimittajalta onko pöytäkirjojen mahdollista olla nähtävillä kaupungin kotisivuilla yli neljä vuotta. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

KV 27.09.2021 § 114
2112/00.02.00.03/2021

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

merkitä edellä olevan vastauksena Joensuun Perussuomalaisten valtuustoryhmän valtuustoaloitteeseen lisäyksellä, että valtuustoaloitteet kootaan jatkossa nähtäville kaupungin kotisivuille ja selvitetään ohjelmatoimittajalta onko pöytäkirjojen mahdollista olla nähtävillä kaupungin kotisivuilla yli neljä vuotta. Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Keskustelu:

Asiassa käytiin keskustelu, jossa kolme valtuutettua käytti puheenvuoron. Lisäksi hallintojohtaja Riitta Himaka käytti puheenvuoron.

Keskustelussa ei tehty päätösehdotuksesta poikkeavia esityksiä.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

